

**ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**

Одлуком Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 2624/1 од 19.09.2024. године именована је Комисија за писање извештаја о пријављеним кандидатима за избор у звање доцента за ужу научну област Арабистика, предмет Арапски језик и књижевност, по конкурс који је објављен 09.10.2024. године у листу Послови бр. 1113-1114. У Комисију су именовани: др Ивана Глигоријевић, доцент Филолошког факултета Универзитета у Београду (председник Комисије), др Ема Петровић, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, и др Снежана Петровић, научни саветник Института за српски језик САНУ. Дописом Филолошког факултета од 29.10.2024. године, комисији је достављена пријава кандидата који се јавио на конкурс. На основу прегледа конкурсне документације, Комисија подноси Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс за избор доцента за ужу научну област Арабистика, предмет Арапски језик и књижевност, који је објављен у листу Послови број 1113-1114, од 09.10.2024. године, пријавила се др Јелена Бабић. Кандидаткиња је приложила следећу документацију:

1. Биографију
2. Оверену фотокопију дипломе о стеченом научном називу *доктор наука – филолошке науке*
3. Фотокопију додатка дипломи о стеченом научном називу *доктор наука – филолошке науке*
4. Оверену фотокопију дипломе о стеченом високом образовању и академском називу *мастер филолог*
5. Фотокопију додатка дипломи о стеченом високом образовању и академском називу *мастер филолог*
6. Оверену фотокопију дипломе о стеченом високом образовању и стручном називу *дипломирани филолог арапског језика и књижевности*

7. Фотокопију додатка дипломи о стеченом високом образовању и стручном називу *дипломирани филолог арапског језика и књижевности*
8. Извод из матичне књиге рођених
9. Уверење о држављанству
10. Библиографију
11. Фотокопију рада *Османско језичко наслеђе на тлу Косова и Метохије - на грађи Речника косовско-метохиског дијалекта Глигорија Елезовића*
12. Фотокопију рада *Терминологија оружја у арапском језику: опис појединих термина*
13. Фотокопију рада *Терминологија старог оружја и муниције у српском језику пореклом из оријенталних језика*
14. Фотокопију рада *Барут: још једна прича*
15. Фотокопију рада *Поједине специфичности назива за војне чинове у арапском језику*
16. Фотокопију рада *Учење страног језика у војсци: случај арапског*
17. Фотокопију рада *Дерижа, дијалекат Марока – приказ фонетских особености*
18. Потврда о одржаном предавању на манифестацији Дани оријенталистике
19. Потписану Изјаву о изворности

I Биографија кандидата

Јелена Бабић (рођ. Рацић Берић) рођена је 1985. године у Сомбору. Након завршене Гимназије „Вељко Петровић“ у Сомбору, школске 2004/2005. године, уписује се на Катедру за оријенталистику, Група за арапски језик и књижевност, Филолошког факултета Универзитета у Београду. Након дипломирања 2008. године наставља школовање на дипломским академским студијама – мастер на истом Факултету. Марта 2010. године брани мастер рад под насловом *Глаголска реченица стања и њени еквиваленти у српском језику* (ментор: проф. др Анђелка Митровић) и завршава дипломске академске студије – мастер са просечном оценом 10.00 (десет и 00/100). Школске 2009/2010. уписује се на студијски програм докторских академских студија, модул Језик, смер Наука о језику, на Филолошком факултету у Београду.

У звање асистента за ужу научну област Арабистика, предмет Арапски језик и књижевност на Катедри за оријенталистику Филолошког факултета у Београду изабрана је први пут 22. децембра 2010. године, а 29. јануара 2014. године други пут. У звање вишег

лектора изабрана је 24. јануара 2018. године. Докторску дисертацију под називом *Војна терминологија у арапском језику* (ментор: проф. др Анђелка Митровић) успешно је одбранила 3. новембра 2020. године на Филолошком факултету. У звање вишег лектора поново је изабрана 22. марта 2022. године.

У периоду од 18. фебруара 2015. до 17. фебруара 2016. године и од 1. јула 2020. до 30. јуна 2021. године користила је породилско одсуство и одсуство са рада ради неге детета.

II Библиографија и бодовање

Јелена Бабић је написала седам радова, од којих је један у коауторству. На основу категоризације радова, закључили смо да Јелена Бабић испуњава овај услов за избор у звање доцента.

- Бабић, Ј. 2012. Османско језичко наслеђе на тлу Косова и Метохије - на грађи Речника косовско-метохиског дијалекта Глигорија Елезовића, *Анали Филолошког факултета* 24/II, 265-283. [M52]
- Бабић Ј. 2015. Терминологија оружја у арапском језику: опис појединих термина. *Зборник радова III Међународне конференције Страни језик струке: прошлост, садашњост, будућност*, 77 – 84. Београд: Факултет организационих наука. [M33]
- Бабић, Ј. 2016. Терминологија старог оружја и муниције у српском језику пореклом из оријенталних језика. У: Митровић, А. (уред.) *Оријенталистичко знамење: сећање на Марију Букановић (1923 – 1983)*, 331 – 351. Београд: Филолошки факултет. [M45]
- Бабић, Ј. 2017. Барут: још једна прича. У: Пушић, Р. (уред.) *Алманах Института Конфуције у Београду*, XV, XVI/2016. 114 – 124. Београд: Филолошки факултет, Институт Конфуције. Доступно на: https://issuu.com/institutkonfucijeubeogradu/docs/almanah_15-16. [M53]
- Бабић, Ј. (2019). Поједине специфичности назива за војне чинове у арапском језику. У А. Митровић (ур.), *Оријенталистика – јуче – данас – сутра*, 459–471. Београд: Филолошки факултет. [M33]

- Бабић, Ј. (2020). Учење страног језика у војсци: случај арапског. У С. Гудурић, Б. Радић-Бојанић, П. Мутавцић (ур.), *Језици и културе у времену и простору IX/2* (стр. 283-290). Нови Сад: Филозофски факултет. [M14]
- Гагић, М., Бабић, Ј. (2024) Дерижа, дијалекат Марока – приказ фонетских особености. У Ј. Грковић-Мејџор (уред.) *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику LXVII/1* (стр. 109-122). Нови Сад: Матица српска. [M23]

Поред наведених конференција на којима је учествовала и објавила радове, Јелена Бабић наводи да је учествовала на још две конференције:

- 3 – 4. децембар 2022. године – Међународна конференција *Савремена филолошка истраживања*. Филолошки факултете Универзитета у Београду.
- 18 – 19. новембар 2023. године – Међународна конференција *Језици и културе у времену и простору II*. Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду.

Поред испуњених општих услова, Јелена Бабић је испунила и следеће изборне услове:

Стручно-професионални допринос

Председник или члан комисија за израду завршних радова на академским мастер или докторским студијама

- Члан комисије за одбрану мастер рада под називом „Мароканска дерижа као одраз културног идентитета и историјског наслеђа Марока“ кандидата Тамаре Мушкикић (Комисија: др Марко Гагић, доцент – ментор, др Јелена Бабић – члан)

Допринос академској и широј заједници

Учешће у наставним активностима ван студијских програма (перманентно образовање, курсеви у организацији професионалних удружења и институција, програми едукације наставника) или у активностима популаризације науке.

- 15. децембра 2021. године учествовала са предавањем под називом „Студије Оријента од Истока до Запада“ на манифестацији „Дани оријенталистике“ која се одвијала од 13. до 18. децембра 2021. године на Филолошком факултету (уживо и online) поводом 95 година од оснивања Катедре за оријенталистику;

- Учешће у раду на изради поглавља за „Правопис српскога језика“ који се односи на транскрипцију арапских имена (Правопис је још увек у изради)

III Преглед и мишљење о досадашњем научном и стручном раду кандидата

У раду *Османско језичко наслеђе на тлу Косова и Метохије – на грађи Речника косовско-метохиског дијалекта Глигорија Елезовића*, Јелена Бабић анализира како је вишевековна владавина Османског Царства утицала на наш језик. Многе речи пореклом из персијског, арапског и турског језика ушле су у лексички фонд српског језика посредством османског утицаја. Ипак, иако су бројни турцизми данас добили статус архаизама или историзама, још увек је у употреби око 1500 турцизама. У раду Јелена Бабић проучава грађу *Речника косовско-метохиског дијалекта Глигорија Елезовића*, који је, кроз своје пионирске дијалектолошке напоре, допринео очувању говора који је од времена настанка његовог речника претрпео значајне промене. На крају рада, Јелена Бабић прилаже грађу од 122 лексеме, ексцерпиране из *Речника косовско-метохиског дијалекта*, које означавају одећу, обућу и тканине оријенталног порекла.

У раду *Терминологија оружја у арапском језику: Опис појединих термина*, Јелена Бабић истражује називе за оружје у арапском језику. Неки од ових назива потичу још од бедуинских ратника и овековечени су у стиховима преисламских песника, који су касније постали важан извор за проучавање наоружања ратника преисламске Арабије. Како истиче Ј. Бабић, са појавом ислама и његовим ширењем на три континента, Арапи су развили модеран систем вођења ратова, укључујући и савременије наоружање, што је довело до стварања нових термина. У овом периоду, поред домаћих термина, коришћени су и бројни термини преузети из грчког, латинског и персијског језика. У савременом добу, због интензивних контаката са Западом, арапски језик је наишао на изазове у проналажењу адекватних термина за научне иновације из области војномашинског инжењерства, јер постојећи изрази нису били довољни за именовање модерног оружја. Овај задатак је поверен академијама за арапски језик основаним у престоницама многих арапских земаља. Јелена Бабић детаљно описује развој и настанак терминологије оружја, с посебним освртом на поједине термине, које дели на хладно и ватрено оружје. Овај рад

представља значајан допринос термилошким проучавањима у области наоружања и језичког развоја.

У раду *Терминологија старог оружја и муниције у српском језику пореклом из оријенталних језика* анализира се утицај вишевековне доминације Османског царства на српску лексику. Долазећи као носиоци новог друштвеног и државног поретка, Турци су са собом донели и нову културу и религију. Речи оријенталног порекла, преко османског језика, ушле су у лексички фонд српског језика. Бабић објашњава да је након пропасти Царства и формирања самосталних држава на Балкану, језик претрпео промене, па су многи турцизми добили статус архаизама или историјских термина. Предмет истраживања овог рада је терминологија старог оружја и муниције у српском језику која води порекло из персијског, арапског и турског језика. Анализирана грађа ексцерпирана је из речника *Турцизми у српскохрватском језику* Абдулаха Шкаљића и обухвата лексеме које означавају ватрено оружје различите разорне моћи, хладно оружје, делове оружја, као и муницију за ватрено оружје. Овај рад представља значајан допринос разумевању развоја српске лексике под утицајем оријенталних култура.

У раду *Барут – још једна прича* Јелена Бабић истражује историјски развој барута и његову улогу у конструкцији ватреног оружја. Како ауторка наводи, из угла хемије црни барут представља супстанцу састављену од шалитре (калијум-нитрата), ђумура и сумпора у тежинском односу 15:3:2. Његова особина брзог сагоревања и ослобађања гасова омогућава да се користи као погонска снага у ватреном оружју. Међутим, до ове, наизглед једноставне дефиниције, дошло се након векова истраживања, експеримената и размене знања између различитих народа. Рад наглашава значај контакта између кинеске и муслиманске, односно арапске цивилизације, у процесу преноса знања о баруту ка западним деловима света. Уз ослањање на важне студије из историје науке и технологије, ауторка се осврће на теорије о настанку барута и почецима његове примене у конструкцији ватреног оружја. Овај рад доприноси разумевању историјског контекста и значаја барута као супстанце која је променила начин вођења ратова и утицала на технолошке иновације у различитим епохама.

У раду *Поједине специфичности назива за војне чинове у арапском језику* анализирају се карактеристике и специфичности терминологије која се користи за означавање војних чинова у арапском говорном подручју. Како Јелена Бабић објашњава, војска једне земље представља аутономни систем са централистичким уређењем и изразитом хијерархијском структуром, где сваки припадник има одговорност у својој области деловања. Формалне везе у војсци су постављене изнад личних, а такав систем односа јасно је дефинисан и уређен хијерархијским системом вредности. Иако је терминологија војних чинова у арапском језику формално уједињена, пракса показује да она није у потпуности јединствена у свим земљама арапског света. У раду се приказују основне карактеристике овог терминолошког подсистема који је у употреби у Краљевини Мароко, Арапској Републици Египат и Краљевини Саудијској Арабији. Овај рад доприноси разумевању сложености и разноликости у употреби војне терминологије у различитим земљама арапског говорног подручја, чиме се истичу културолошке и језичке разлике које постоје у оквиру једног ширег језичког система.

У раду *Учење страног језика у војсци: Случај арапског*, Јелена Бабић наглашава значај језичке обуке у војним структурама, с посебним акцентом на учење арапског језика. Савремене промене на пољу међународне безбедности захтевају дубље разумевање социјалних и културних околности, посебно језика народа у земљама где су војне јединице распоређене. Због честих ратних сукоба и међународних војних и мировних операција у региону Блиског истока у последњих неколико деценија, познавање арапског језика постаје приоритет за војнике, нарочито за оне из земаља које предводе те операције. У раду се истиче значај познавања арапског језика за припаднике војске и пружа увид у методе наставе овог језика као страног у војсци Сједињених Америчких Држава. Такође, рад обухвата и кратак преглед начина учења арапског језика у војсци Енглеске и Републике Србије. Рад истиче важност језичке компетенције као кључног фактора за успешну интеграцију у војне и мировне мисије и пружа допринос бољем разумевању процеса наставе страног језика у војном контексту.

У раду *Дериџа, дијалекат Марока – приказ фонетских особености*, Јелена Бабић и Марко Гагић истражују фонетске специфичности мароканске дериџе у поређењу са савременим арапским језиком. С обзиром на то да је арапски језик званичан у 22 земље,

није изненађујуће што се, поред књижевног савременог арапског језика, користе и бројне његове дијалекатске варијанте. Овај рад анализира специфичности мароканске деридже, с нагласком на фонетске одлике које је чине јединственом. Средишњи део рада посвећен је фонетским карактеристикама деридже, укључујући смањену употребу вокала и опис гласовних вредности фонема које нису присутне у савременом арапском језику. Уз помоћ табеларних приказа и примера из релевантне литературе, као и емпиријског истраживања једног од аутора, рад пружа детаљан увид у сличности и разлике између савременог арапског језика и мароканске деридже, доприносећи дубљем разумевању овог језичког варијетета.

IV Оцена приступног предавања

На основу члана 2. Одлуке о измени и допуни Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду од 21. 6. 2017. године и члана 34 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду, Комисија за оцену приступног предавања кандидата који су се пријавили на конкурс за избор доцента за ужу научну област Арабистика, предмет Арапски језик и књижевност, у саставу др Ивана Глигоријевић, доцент, др Ема Петровић, редовни професор и др Снежана Петровић, научни саветник, саставила је 13.11.2024. године Записник о приступном предавању кандидата др Јелене Бабић. Др Јелена Бабић је одржала приступно предавање дана 13.11.2024. године са почетком у 13.15 сати у слушаоници Катедре за оријенталистику, број 329, на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Тема приступног предавања др Јелене Бабић је била „Синтакса основних и редних бројева у арапском језику“. У складу са чл. 7 Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду, Комисија је оцењивала припрему предавања, структуру и квалитет садржаја предавања, као и дидактичко-методички аспект извођења предавања. Приступно предавање др Јелене Бабић Комисија је једногласно оценила оценом 5 (пет). Извештај Комисије о приступном предавању достављен је у прилогу и сматра се саставним делом Извештаја за избор.

V Наставно-педагошки рад кандидата

Током школске 2009/2010. године Јелена Бабић била је ангажована за извођење вежбања на Катедри за оријенталистику по студијском програму Филолошког факултета Универзитета у Београду и по распореду Катедре за оријенталистику, Групе за арапски језик и књижевност по Уговору о ангажовању за извођење вежбања. Након првог избора у звање асистента, учествовала је у извођењу вежбања из следећих предмета: Савремени арапски језик Г-1, Савремени арапски језик Г-2, Савремени арапски језик Г-3, Савремени арапски језик Г-4, Морфологија арапског језика 1, Морфологија арапског језика 2. Од 2014. године учествовала је и у извођењу вежбања из Фонетике арапског језика 1, Фонетике арапског језика 2, Морфосинтаксе арапског језика 1, Морфосинтаксе арапског језика 2, а од школске 2021/2022. године поред претходно наведених предмета учествује у извођењу вежбања из предмета Савремени арапски свет 1, 2, 3, и 4, Граматичка терминологија.

Јелена Бабић осмишљава изузетно корисна и садржајно богата вежбања која значајно доприносе развоју језичких вештина код студената. Њен приступ настави је изузетно вреднован од стране студената, који често истичу њену способност да теоријска знања претвори у практичну примену. О томе сведоче и високе оцене педагошког рада Јелене Бабић у студентским анкетама. Вредновање рада Јелене Бабић од стране студената приказано је у Анкети о вредновању педагошког рада наставника/сарадника у летњем семестру 2023/2024. године. За Морфосинтаксу арапског језика 2 просечна оцена је 5.06 (учествовало 23 студента), за Морфологију арапског језика 2 оцена износи 4.72 (23 студента), док за Фонетику арапског језика оцена износи 4.57 (28 студената). Фонетику арапског језика по акредитацији из 2009. године оценио је само један студент просечном оценом 3.44, а Фонетику арапског језика 1 по акредитацији из 2014. године такође је оценио један студент просечном оценом 4.56. **Просечна оцена: 4,47.** Индивидуални извештаји о вредновању педагошког рада наставника и сарадника део су овог Извештаја.

VI Закључно мишљење и предлог Комисије

Из свега наведеног закључујемо да др Јелена Бабић у потпуности испуњава Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Београду и Статутом Филолошког факултета прописане услове за избор у звање за које конкурише. На основу

неспорног научног доприноса, академске активности и одличних резултата педагошког рада, Комисија са изразитим задовољством предлаже Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да др Јелену Бабић изабере у звање доцента за ужу научну област Арабистика, предмет Арапски језик и књижевност.

У Београду, 13.11.2024. године

Комисија:

др Ивана Глигоријевић, доцент

др Ема Петровић, редовни професор

др Снежана Петровић, научни саветник